

NÉPSZABADSÁG

244 1962 SZEP 15

NÉPSZABADSÁG

3

Földbe épített százmilliók

Az év végére ujjaépül a Dohány utcai főcsatorna — Három új főnyomóvezeték a főváros vízellátásának javítására — Lovas kocsival a Rákóczi út alatt Regionális vízellátási rendszerek vidéken

A fejlődés olyan szakaszához érkezünk, amelybe az ipar további fejlesztése, a lakótelepek bővítése már nemcsak új gyárakat, üzemépületeket és új házakat igényel, hanem az eddignél nagyobb összegű beruházás „földbe süllyesztését” is. A kifejezés ugyan bizarr, de majdnem pontos, mert a víz- és csatornahálózat korszerűsítése, fejlesztése nem tartozik a „legolcsóbb mulatságok” közé.

A fővárosban egy évtizeddel ezelőtt a vízszolgáltatás 60 százalékát a lakosság igényelte, az ipar akkor még 40 százalékkal is megelégedett. Azóta megfordult az arány. Most az ipar nyeli el a 60 százalékot, a háztartások pedig a 40 százalékot. A lakosság vízfogyasztása egy évtized alatt 25—30 százalékkal növekedett, az iparé ugyanakkor megháromszorozódott. S mivel a folyamat nem lassul, hanem inkább gyorsul, a következő években százmilliókat kell — a szó szoros értelmében — a föld alá süllyeszteni csatornázásra és vízvezeték építésére, hogy végre zavartalan legyen a főváros vízellátása.

800 milliméteres csövek

A közelmúltban már jelentősen javult a főváros vízellátása, elsősorban a kaposztásmegyéri nagy felszíni vízmű létesítése bővítette a forrást. Önmagában ez sem oldotta meg a gondot, mert a vizet be is kell vezetni a városba. Ezért most a főnyomóvezeték korszerűsítése, illetve bővítése a következő feladat. A régi vezeték nem tudnak a jelenleginél nagyobb mennyiséget átbotcsátani, a vízellátás további javítása új főnyomóvezeték építését teszi szükségessé. A most elkészült tervek szerint a következő években három korszerű főnyomóvezeték épül a fővárosban. Mindhárom Kaposztásmegyerről indul, és legyezőszerűen fogja át a pesti oldalt. A vezetékeket 800 milliméteres átmérőjűre tervezik, s ha

elkészülnek, megoldódik a főváros vízellátása. A végleges döntés a közeljövőben várható, s így előreláthatólag még az idén megkezdik az első főnyomóvezeték építését.

167 millió köbméter szennyvíz!

A vízhálózat korszerűsítésével párhuzamosan előtérbe kerül a főváros csatornahálózatának felújítása is. Budapest csatornahálózatának nagyobb része eléggé elavult, nem is egy szakasz 80—100 évvel ezelőtt épült. Pedig a terhelés mind nagyobb, hiszen a háztartási szennyvizek mennyisége az 1946. évi 23 millió köbméterről több mint 64 millió köbméterre, az ipari szennyvíz a mintegy 6,5 millió köbméterről 103 millió köbméterre emelkedett. Nagy-Budapest kialakításával még inkább rosszabbodott a helyzet, hiszen a munkáslakta peremkerületeket a múltban közműfejlesztési szempontból is elhanyagolták, s így még ma is jelentős beépített terület csatornázatlan.

A helyzet tehát sürgős intézkedéseket követel. Mindenekelőtt a jelenlegi csatornázási berendezések folyamatos karbantartását és felújítását, valamint fejlesztését a közegészségügyi követelményeknek megfelelően. A Csatornázási Műveknek eddig nem volt távlati fejlesztési terve, s csak a pillanatnyi igények szerint dolgoztak. A fővárosi tanács elrendelte a csatornázás távlati tervének elkészítését, szoros összhangban a főváros fejlődésével. A távlati terv figyelembe veszi az út- és közlekedési hálózat korszerűsítését, az ipari- és ivóvízhálózat növekedését, a lakásépítés ütemét, a jelenlegi csatornázási rendszer és szennyvízátelőző telepek korszerűsítését, és a ma már elkerülhetetlenül szükséges szennyvíztisztítást is. A jövő évtől a távlati fejlesztési terv szerint dolgoznak a főváros általános fejlődésének megfelelő és műszakilag is kifogástalan csatornázási rendszer kialakításáért.

Mi a helyzet a Dohány utcai csatornaépítésnél?

Pillanatnyilag a Rákóczi úti főgyűjtőcsatorna megfiatalítása látszik a legfontosabbnak. A 102 éves dongaboltozat megérett a felújításra, de ahhoz, hogy a javítás idejére kivonhassák a forgalomból, előbb a Dohány utcai csatornát korszerűsítik. Ha ezzel a munkával elkészülnek, a Dohány utcai csatorna veszi át a Rákóczi úti főgyűjtő szerepét. A Dohány utcai korszerűsítés nem halad ugyan a kívánt ütemben, mert a nyári munkaerőhiány miatt egyhónapos késés mutatkozik, de a következő hetekben nagyobb erővel folytatják a munkát, s így december végére elkészülnek. Utána kezdődik majd a Rákóczi úti főgyűjtőcsatorna korszerűsítése, aszfaltbontás és minden más „felszint tünet” nélkül, mert a főgyűjtőcsatorna átmérője még azt is lehetővé teszi, hogy lovas kocsival megforduljon benne. Tehát belülről javíthatják. A régi dongaboltozatot a helyén hagyják, csak egy vasbeton köpenyt kap, ezáltal megszilárdul,

mert a belülről körbefutó vasbeton gyűrű újabb évtizedekre hosszabbítja meg élettartamát.

A jövő évre előirányzott munkák közül kiemelkedik még a Könyves Kálmán körüli főgyűjtőcsatorna megépítése, a dél-pesti szennyvíztisztító telep részleges üzembe helyezése, a Komáromi úti főgyűjtő elkészítése és az újpesti magas zóna főgyűjtő, valamint a kőbányai Vaspálya utcai főgyűjtő tervezése.

A víz- és csatornahálózat bővítése azonban nemcsak fővárosi gond. Mint az Országos Tervhivatalban Papp Sándor elvtárs elmondotta: számos vidéki város — elsősorban Debrecen, Pécs, Kaposvár és Salgótarján — hasonló cipőben jár. A következő időkben nagyobb gondot kell fordítani a vidéki városok közművesítésére is, mert enélkül már elképezhetetlen az ottani ipar fejlesztése és az új lakótelepek építése. Egyes városok — mint például Debrecen — a víznyerés szempontjából szerencsés adottságokkal rendelkeznek, másutt azonban — mint például Pécsét — a talajviszonyok nem kínálják közeli lehetőséget a vízfogyasztás növelésére. Ilyen helyeken mindinkább a távolabbi víznyerési lehetőségek felkutatása kerül előtérbe, ami viszont a regionális vízellátási rendszerek kidolgozását követeli meg. A Mohácsról Pécsre vezető 700 milliméteres csőrendszer néhány év múlva már szűkösnek bizonyul a gyorsan fejlődő város igényeihez, tehát a megoldás komplex vizsgálatot követel a szakemberektől.

Közeli és távoli feladatok

A fejlődés pontosan kidolgozott vízgazdálkodási tervet igényel, és nem is egy helyen nagyszabású víztárolók létesítését teszi szükségessé. A rakacai víztároló például már szerves része a borsodi vízrendszernek. Hasonló megoldás nélkül elképzelhetetlenek látszik Salgótarján vízellátása, amely viszont szorosan kapcsolódik az észak-magyarországi vízellátási rendszerhez, s összefügg az Ipoly rendezésével is. Salgótarján víz-igényeinek kielégítése egyben a környék gondjait is megoldja. A szakemberek szerint hasonló vízrendszert igényel a Mátra-vidék és Komárom megye is. Mindez természetesen hosszú évek gondja és feladata lesz, s a következő öt éves tervekben jut el a megoldásig.

Az előkészítés azonban már napjaink feladata. A regionális vízellátási rendszerek, víztárolók terveinek s a különböző közművesítési terveknek az elkészítése többé nem lehet másodlagos feladata a tervezőintézeteknek. A fejlődés megköveteli, hogy a Vízügyi Főigazgatóság nagyobb hatáskörrel irányíthassa és ellenőrizhesse a tervezést, majd a kivitelezést is. A vízvezeték-hálózathoz s az új csatornákhöz szükséges csövek, szivattyúberendezések gyártása nem kis feladat elé állítja az alapanyaggyártó iparágakat, az építés pedig a kivitelező vállalatokat. Tehát nem mellékes, hogy a nagy munkákra mindenütt időben felkészüljenek.

Lovási Ferenc